

Hakkebord, blaasbalg en ritselpapier vieren reünie

Muziek

Atlas Ensemble olv Ed Spanjaard op 9/3 in het Muziekgebouw aan 't IJ. Nog in Utrecht (9), Den Haag (10). Radio 4: 14/3.

Terwijl de regels voor immigranten overal ter wereld worden aangescherpt, zijn er in de kunst gelukkig steeds meer grensoverschrijdende bewegingen. Zo is het in 2002 opgerichte Atlas Ensemble een voorbeeld van gezond globalisme.

Verzonnen door de artistiek leider van het Nieuw Ensemble Joël Bons, fungeert de groep musici als verre familie van de Nieuw-Ensemblers, aanwas die af en toe op bezoek komt voor een familiereünie. De gitaar en de mandoline praten op zulke bijeenkomsten bij met hun Perzische tokkelneefje de tar, terwijl de viool samen met de Chinese erhu en de Turkse cemençe zachtjes huilt over het leven zelf.

Reden voor deze 'Grand tour' (zoals het nieuwe programma werd gedoopt) met de hele Atlas-familie is het vijftienvijftigjarige jubileum van het Nieuw Ensemble.

Het was donderdag in alle opzichten een feest in het goed gevulde Muziekgebouw: een concert met werk van oude bekenden. En met een mooie ruimtelijke compositie van Bons zelf, 'Tour à tour' getiteld. Bons zou meer tijd voor componeren vrij moeten maken, want hij is een verrekke goede componist.

Het klankonderzoek van Bons (met vragen en antwoorden vanuit

verschillende hoeken van de zaal) vond een evenknie in 'Le Vitrail' van Artjom Kim: een enorme triller die als een lichtstraal door het hele ensemble ging, met een virtuoze rol voor Wu Wei op de zheng, een Chinees hakkebord. Stefano Bellon componeerde met 'Alfabeto deserto' als enige een watersnel werk: een adembenemend dubbelconcert voor fluit en hobo met veel trillers en uitbarstingen.

Hoogtepunt was 'De Beeldenvreter' van Fabio Nieder: een mysterieus vervolg op zijn werken 'The Waters Flow on Their Way' en 'De Stem'. Ook in het nieuwe werk speelden de slagwerkers de hoofdrol in een bizar verhaal zonder plot. Het klotsende water was er weer, de grindstappen, de ademgeluiden door een blaasbalg; dit keer aangevuld met ritselend papier en woorden ('de zee', 'de schoen', 'de weg') die de slagwerkers de zaal inriepen.

De tokkelaars, strijkers en blazers liet Nieder met zijn gebruikelijke fijnzinnige gevoel voor kleuren en gebaren klinken. Als een soort adventskalender gingen er steeds andere deurtjes open, van waarachter steeds nieuwe klanken in nieuwe combinaties te voorschijn kwamen. Om ten slotte met een heuse vishengel te worden weggevisst door dirigent Ed Spanjaard. 'De Beeldenvreter' was zo niet alleen een vervolg op eerdere stukken, maar klonk ook als belofte voor een spannend muziektheaterwerk.

Anthony Fiumara